



Ramon Enrich al taller del litògraf Alain Chardon a Barcelona

Indrets de l'imaginari

RAMON ENRICH

DANIEL GIRALT-MIRACLE

He de confessar que m'agrada passejar pels paisatges de Ramon Enrich (Igalada, 1968). Fa molt poc que el conec personalment, encara que fa bastants anys que en visitar les seves exposicions practico aquesta mena d'exercici mental, producte d'una afinitat, que no es deu a compromisos ni exigeix contrapartides. Aprofito aquesta oportunitat, doncs, per agrair-li tants viatges imaginaris a aquest univers d'arquitectures immesurables, a aquell país que William Morris descriu a *News from Nowhere*.



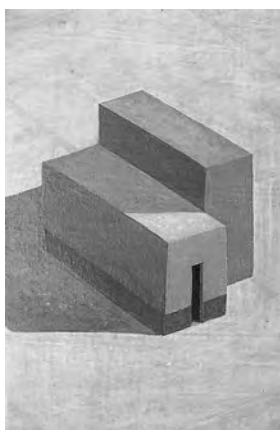
Un cop i un altre, quan veig els quadres de Ramon Enrich, em pregunto què és el que m'atreu: l'exotisme dels indrets no identificables, les particulars gammes cromàtiques que empra, generalment enceses i contrastades; la dissemblança entre el real i l'imaginari, l'acurat ordre constructiu..., perquè, sens dubte, tot això desvetlla una mirada plena d'interrogacions, una autèntica



curiositat visual que inevitablement formula moltes preguntes i que mai no et proveeix de respostes. I potser aquest és el seu secret. Ramon Enrich és l'artista capaç de pintar allò que els sociòlegs d'avui en diuen els no-llocs, els llocs que no tenen una identitat específica, encara que tots els coneixem, perquè tots, un moment o altre del nostre viure, els visitem. I m'imagino que és a aquesta capacitat captivadora de les seves obres que es deu que avui sigui un pintor que interessa tant els que aprecien o valoren la tradició figurativa com aquells que prefereixen el constructivisme i l'abstracció. Unes visions complementàries de la realitat, ja que, sense allunyar-se'n, Enrich sobreposa una realitat existent a una altra d'inventada, la qual cosa pot fer gràcies a uns jocs de mans pictòrics, que indueixen els nostres ulls a endinsar-se en uns camins, penetrar en uns territoris, travessar unes portes, mirar per unes finestres, recórrer unes cledes, sortir d'uns marges, introduir-se en un laberint..., en uns paisatges en

els quals l'home no hi apareix mai, per bé que sempre hi és present perquè les seves són unes construccions acuradament elaborades: algú les ha concebudes, composades i situades mil·limètricament en un territori que ha estat elegit prèviament. Per tant, són uns paisatges pensats per l'home, fets per l'home i visualitzats per l'home, per qualsevol que estigui disposat a caminar per aquesta terra, aparentment de ningú, que acaba sent el paradís imaginari de tots aquells que decideixen transitar-hi.

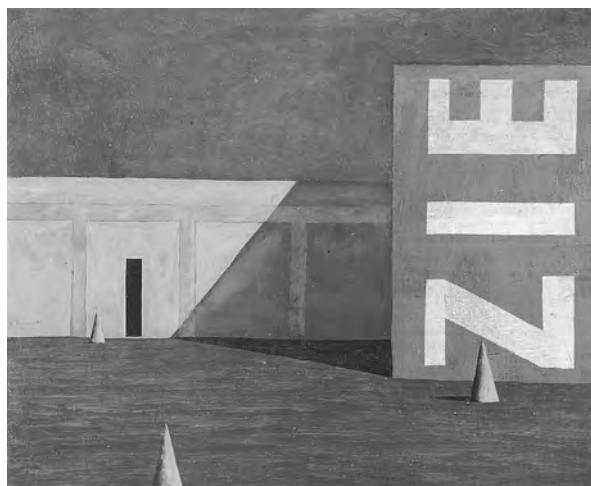
Buscar paral·lelismes entre l'obra d'Enrich i la dels pintors i els arquitectes de la tradició constructivista (Mondrian, Mies van der Rohe o Van Doesburg) és fàcil, com també ho és esmentar els jardins i palaus del s. XVIII (França, Anglaterra i



Àustria) i també és un lloc comú fer referència a les arquitectures metafísiques (De Chirico o Carrà), als paisatges infinits de Modest Urgell o de Salvador Dalí o al minimalisme constructiu d'aquells que fan escultures o arquitectures a partir d'estructures primàries (Carl Andre, Don Judd o Robert Morris). Per tant,

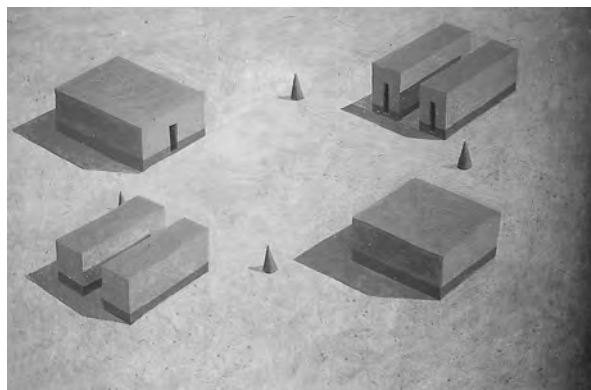
i encara que plaent i divertida, endinsar-se en el joc de les referències i establir comparacions no crec que sigui la manera que ens porti a entendre les mecàniques operatives de Ramon Enrich. Perquè, encara que tots els referents esmentats són vàlids, cap d'ells no ho és definitivament i al·ludir a ells és un recurs retòric, perquè senzillament són morfemes d'un art que Enrich ha anat codificant al llarg dels anys fins a aconseguir fer aparèixer aquests no-llocs que, malgrat la seva càrrega enigmàtica, acabem trobant familiars.

¿Procedeix Enrich de la tradició racionalista, en el seu continu simplificar les formes o, al con-



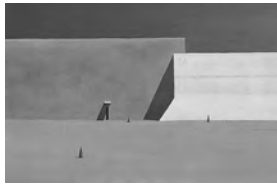
Zie, 1998, Acrílic sobre tela, 43x53 cm.

Urbanització 3, 1998, Acrílic sobre tela, 60x93 cm.



trari, és un pintor que ve de la tradició romàntica i que no ha fet res més que pintar els paisatges i jardins d'aquest fi de segle? Molt probablement la seva gràcia sigui aquest subtil entrellaçament entre una cosa i altra. I no sé si això es deu a un mecanisme interactiu o a un procediment de síntesi, perquè les dues forces són latents en aquest repertori de formes quadrades, rectangulars, rodones, ovals, còniques, romboïdals, entramades, en aquests espais oberts o tancats, mesurats o infinits, que ell va combinant en un treball més pictòric que paisatgístic, tant sentimental com racionalista.

Tècnicament parlant, Ramon Enrich és un gran constructor de formes. Educad en la tradició del disseny i apassionat per l'arquitectura, els seus quadres funcionen com un edifici ben armat, del qual no es poden veure els elements estructurals encara que se n'aprecia la perfecta articulació. El



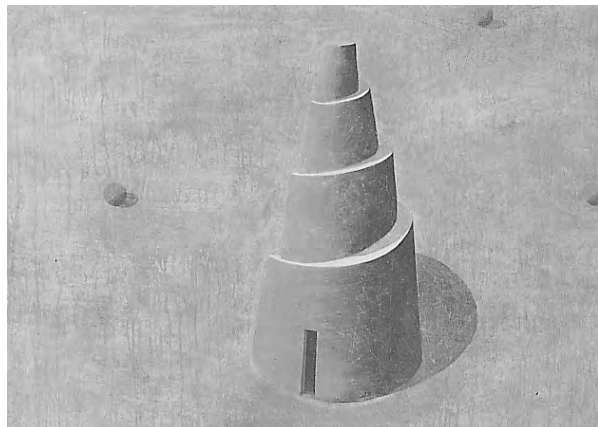
mateix podríem dir dels colors, més o menys vius, més o menys oposats, però sempre buscant la calidesa, les diferències harmonitzables. Enrich delimita els territoris com un agrimensor, situa les lletres com un tipògraf, basteix les construccions com un neoplasticista, dibuixa els jardins com un barrocc, fuga els horitzons com un surrealista i es reserva el misteri i l'enigma de la intemporalitat. Mai no sabrem ni on, ni quan, ni per què aquests paisatges són així. Si són antics o moderns, si amaguen alguna cosa darrera o si ens comuniquen tot el que el seu autor vol explicar, si han sorgit d'una mirada atenta de la realitat, si han estat inspirats en referències concretes o si són, senzillament, maneres de construir una realitat imaginària, dominada per una determinada manera d'utilitzar la forma i el color.

El paisatgisme de Ramon Enrich parteix d'una realitat vista o pensada, però existent. No és producte d'un joc d'atzar vel·leïtós, sinó que, contrà-



Tium, 1998, Acrílic sobre tela, 120x162 cm.

Turm, 1998, Acrílic sobre tela, 70x100 cm.



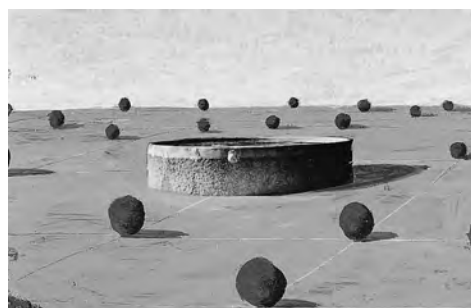
riament, és la conseqüència d'una mirada elaborada, mesurada, silenciosa, que construeix amb cura una dimensió teòricament intangible i que ell fa perceptible: la de la llum, la dels recorreguts solars, la de la línia que divideix el sol de l'ombra i que afegeix a l'ortogonalitat la diagonalitat. Uns paisatges davant els quals un arriba a la conclusió que no són paisatges, sinó natures mortes de l'arquitectura i el territori, que procedeixen d'una ment solitària que busca indrets per fer caminar l'imaginari. Enrich tria els fragments tridimensionals d'aquestes construccions apòcrifes i els posa sobre la taula; també agafa plantes i arbres i els escampa al voltant d'aquests volums, després els il·lumina i finalment els pinta, en un joc d'artifici que només fa que recordar-nos que les coses han estat pensades, els colors triats, les llums predeterminades i els simbolismes suggerits, creant, per tant, unes natures mortes de la subjectivitat, fora del temps, fora de l'espai.

Pinti sobre tela, sobre papers mil·limetrats o sobre arquitectures fotografiades, allò que interessa Ramon Enrich no és descriure, sinó construir, articular unes formes que finalment semblaran cases, camins, arbres o línies d'horitzó. Un procés que en ell es dona d'una forma natural, sense cabòries, ni sofisticades teoritzacions, perquè en la seva obra més que transcendència hi ha sornegueria, més que realisme, hi ha fantasia, més que maneres de pintar hi ha maneres de vertebrar una entitat independent, una visió nova, misteriosa, profunda i captivant d'una realitat que només existeix en els seus quadres, una realitat que porta el seu nom i el seu cognom i que ara com ara no té imitadors.

DANIEL GIRALT-MIRACLE (Barcelona, 1953) Crític i historiadore de l'art, el disseny i l'arquitectura. Professor de la UAB, facultat de Ciències de la Informació. President emèrit de l'Associació Catalana de Crítics d'Art. Director de "l'Espai Gaudí" del Centre Cultural Caixa de Catalunya, La Pedrera.



Catedral, 1998, foto manipulada



Bassa 2, 1997, foto manipulada



Sceaux, 1996, foto manipulada



Estudi de Ramon Enrich a Igualada

FOTO: ROGER VELAZQUEZ